

“LAZARUS” BY NINO DARBAISELI
(Mysterious episode and Ekfras sample)

Copyright © 2022 The Author/s
Peer review method: Double-Blind
Accepted: March 23, 2022
Published: April 04, 2022
Original scientific article
DOI: <https://www.doi.org/10.52340/tne.2022.17.1.09>

Khatuna Burchuladze
Sokhumi State University
PhD student in the Faculty of Humanities
ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0003-0046-4430>
E-mail: khatuna.burchuladze@mail.ru

ABSTRACT

This article discusses Nino Darbaiseli’s poem “Lazarus” and interprets certain details. The study uses a hermeneutic method, analysis. The text is also discussed in terms of lexicography.

“Lazarus” is a postmodernist poem that fits perfectly with the form of Werliber. Postmodernist poetry is characterized by boundless freedom. There is no one and nothing limited here. The message comes by itself, flows like a swift fountain, and at last, it is drained, purified, and reaches the reader, without any hesitation.

It is noteworthy that the story conveyed in the poem is not only heard, but also the reader can see the episode. This even gives us an excuse to say that we perceive it as a specimen of Ekfrasis.

Keywords: Lazarus, Poetry, Postmodernism, Werlibri, Octava, Anjambemann, Ekfrasis.

ნინო დარბაისელის „ლაზარე“

(იდუმალეებით მოცული ეპიზოდი და ეკფრასის ნიმუში)

ხათუნა ბურჭულაძე

სოხუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტის
ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის დოქტორანტი

აბსტრაქტი

მოცემული სტატიაში განხილულია ნინო დარბაისელის ლექსი „ლაზარე“ და გაკეთებულია ცალკეული დეტალების ინტერპრეტაცია. კვლევაში გამოყენებულია ჰერმენევტიკული მეთოდი, ანალიზი. ტექსტი განხილულია ლექსთმცოდნეობის კუთხითაც.

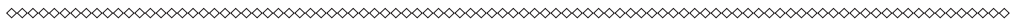
„ლაზარე“ პოსტმოდერნისტული ლექსია, რომელიც სავსებით შეესაბამება ვერლიბრის ფორმას. პოსტმოდერნისტული პოეზია უსაზღვრო თავისუფლებით ხასიათდება. აქ შეზღუდული არავინ და არაფერია.

სათქმელი თავისთავად მოდის, მჩქეფარე წყაროსავით მოედინება და ბოლოს, ინრიტება, ინმინდება და მკითხველამდე, ყოველგვარი მიკიბ-მოკიბვის გარეშე, აღწევს.

აღსანიშნავია, რომ ლექსში გადმოცემული ამბავი არამარტო ისმინება, არამედ მკითხველს ეპიზოდის დანახვაც შეუძლია. ეს კი გვაძლევს იმის თქმის საბაბს, რომ იგი ეკფრასისის ნიმუშად აღვიქვათ.

საკვანძო სიტყვები: ლაზარე, პოეზია, პოსტმოდერნიზმი, ვერლიბრი, ოქტავა, ანჟამბემანი, ეკფრასისი.

შესავალი

ჩვენს თვალსაზრისსა და შთაბეჭდილებას, ჩვეულებრივსამებრ, ერთი სიტყვით გამოვხატავთ ხოლმე იმაზე, რამაც პირდაპირ გულსა და გონებაში გაიარა: ზოგმა უკვალოდ, ზოგმა კი „აქ“, ჩვენს გულში, ყოფნის ნიშნად რალაც დაგვიტოვა.

ჩვენს წარმოდგენაში წიგნები, ტექსტები, პროზაული თუ პოეტური, მომეწონა, არ მომეწონა - ამ პრიმიტიული ნიშნით ლაგდება ხოლმე და სხვათა შორის, ბიბლიოთეკის თაროზეც ასეთი თანმიმდევრობით ჩამწკრივდებიან ავტორები.

პოსტმოდერნისტული პოეზია უსაზღვრო თავისუფლებით ხასიათდება. აქ შეზღუდული არავინ და არაფერია. შინაგანად მოზღვავებული ენერგია, შესაძლოა, ზვავის მოვარდნას ჰგავდეს, რომელიც სულში ვერ ეტევა და ბობოქრობს. სათქმელი თავისთავად მოდის, მჩქეფარე წყაროსავით მოედინება და ბოლოს, ინრიტება, ინმინდება და მკითხველამდე, ყოველგვარი მიკიბ-მოკიბვის გარეშე, აღწევს.

ძირითადი ტექსტი

ნინო დარბაისელის შემოქმედებას დიდი ხანია თვალყურს ვადევნებთ და სიამოვნებას გვანიჭებს მისი განსაკუთრებული სტილით დაწერილი ლექსები. პირველი შთაბეჭდილება „მათე-პამპულამ“ გამოიწვია ჩვენში, საიდანაც უხვად იფრქვევა მოკვდავისათვის გასაგები ემოცია. სიტყვის მომჭირნეობითა და ფრაზის სისადავით გამორჩეული პოეტის ხელწერა ბევრ საფიქრალს გვიჩენს. რამდენიმე ხნის წინ კი „ლაზარემაც“ დაიდო ჩვენს გულში ბინა და დღემდე გვანვალებს, ბუნებრივია, კარგი გაგებით.

ლაზარეს მკვდრეთით აღდგენა სახარების მნიშვნელოვანი ნაწილი და, ამავე დროს, ქრისტეს სასწაულებიდან ერთ-ერთი იდუმალეობითა და სიდიადით მოცული პასაჟია. ამ თემაზე რამდენიმე ტექსტი წამიკითხავს, მაგალითად, იოანე ზოსიმეს „ქეზი და დიდებაი ქართულისა ენისაი“, დავით წერედიანის „ლაზარე“, კატო ჯავახიშვილის „ჰიმალაი“, თუმცა ახლა მხოლოდ ხსენებული ავტორის ლექსით შემოვიფარგლები. უბრალოდ დავძენ, რომ ლაზარეს სახის ტრანსფორმაციის რამდენიმე მხატვრული

სახე არსებობს და ზოგიერთ ტექსტში, მაგალითად, დავით გურამიშვილის „დავითიანში“, ფრაგმენტულადაც კი გაიფლავებს ლაზარეს სახელი:

„გამაგონე ხმა საყვირთა, ამოიღე ხმა მჭახეო, ვით ლაზარეს დამარხულსა აღდექ - თავსა დამძახეო!“

ყველამ კარგად ვიცით, როგორ აღადგინა იესომ ლაზარე. ისიც ცნობილია, რომ მან ამ სასწაულის შემდეგ 30 წელი იცხოვრა, თუმცა როგორი იყო საიქიოგამოვლილი ადამიანის მიწაზე არსებობა, ამაზე სახარება დუმს.

ჩვენს წარმოდგენაში მრავალი აზრი, ვერსია ისახება, როგორ გააგრძელებდა ცხოვრებას საიქიოდან მობრუნებული ლაზარე, თუნდაც იესოს ჯვარზე გაკვრის შემდეგ, ან იქნებ სულაც მოიძულა არსებობა უფლის ამბის შემყურემ?! ამასთან დაკავშირებით ბევრი შეიძლება ვიდავოთ, ვიკამათოთ, ჰიპოთეზები წამოვაცენოთ. ნინო დარბაისელის ლექსი კი თითქოს პასუხს სცემს ამ კითხვების ნაწილს, რომლებმაც გაიფლავეს ჩვენს გონებაში ეპიზოდთან დაკავშირებით.

პოეტი ტექსტს ლაზარეს სიტყვებით იწყებს:
„მართა მართალია,
დამთავრდა მარიამ,
ჯვარს აცვეს იესო,
განიბნენ სხვანი
და ვიდრე განიხვნენ
კარნი ზეცათანი,
მიანყდა ქვეყანას
გოდების ღვარი“

(ნ. დარბაისელი, 2004)

სიტყვა „დამთავრდა“ ტრაგიზმის გამოვლენად შეიძლება მივიჩნიოთ. ლექსის დროითი არეალი იმდენად მცირეა, რომ თავისუფლად შეგვიძლია ვიფიქროთ, ეს წითელი პარასკევია, როცა უფლის უახლოესი ადამიანი იწყებს ფიქრს საკუთარი სიცოცხლის მნიშვნელობაზე.

მკითხველს ექმნება წარმოდგენა, თუ როგორი შეიძლება იყოს საიქიოდან მობრუნებული, გაცოცხლებული კაცი, რომელიც „ცოცხალს არ გავდა“. ვფიქრობ, ამ სიტყვებში ამკარად იკვეთება უფლისადმი მორჩილება. სიცოცხლეს და მკვდრე-

თით ალდგენაც ერთ სიტყვაშია გაერთიანებული:
„მორჩილად ვიცოცხლე, მორჩილად აღვსდექი“.

ლაზარეს ლაღადისი „მჯეროდა, მძინარე მკვდრეთით აღვსდეგობდი“ ადამიანებს რწმენას უნერგავს და ეხმარება, დაუბრუნდნენ პირველ-საწყისს.

პოეტმა აქამდე ის სცენა წარმოგვიდგინა, როდესაც დებთან ერთად ხალხი დამწუხრებულია, გლოვაა და თვით იესოც ტირის: „ტიროდა იესოც“. ამ ფრაზაში ქრისტეს ორბუნებოვნება უნდა ვიგულისხმოთ. (ლ. ბრეგვაძე, 2004) ოთხი დღის შემდეგ, იესოს სიტყვები „გამოვედ, გამოვედ“ აცოცხლებს ლაზარეს. საიქიოს ბნელში მყოფი უნდა გავიდეს სინათლეში - ცოცხალთა სამყაროში, სააქაოში, მზისქვეშეთში.

ლაზარეს აღდგინების მიუხედავად, ხალხმა, საზოგადოებამ მაინც ვერ ირწმუნა იესოს ღვთაებრიობა:

„კვლავ კართან მომდგარი
ვერ გიცნო ვერავინ,
მგზავრი თუ ეგონე,
შორისკენ მსწრაფი.
„გამოვედ, გამოვედ!“-
შენი ხმა მომესმის
რაბი რა ბინდია,
მოვდივარ, რაბი!“

ლაზარეს მკვდრეთით აღდგენის დროს იესოს ყველა მიეგება, ახლა კი ის შეუცნობელია, რადგან უარყვეს როგორც ღმერთი. უფლის ხილვა მხოლოდ ლაზარესთვისაა შესაძლებელი. იგი ესწრაფვის, წავიდეს ცოდვილი მიწიდან და მესიასთან ჰპოვოს სასუფეველი, მარადიულობა განუწესოს თავის სულს.

წაწარმოებში გვხვდება ისეთი ადგილი, რომელიც ზეადამიანურ, ზეამალეზულ გრძნობებს აღძრავს ჩვენში, რომლისთვისაც კონკრეტული სახელი ვერ დაგვირქმევია:

„ამბობდით,
რომ აღმდგარს
დამჩემდა დუმილი,
რომ რაღაც მთავარი
დებსაც დავუმალე,
ვიყავი ცოცხალი
და ცოცხალს არ ვგავდი,
მდუმარე, მდუმარე...“

იდუმალეებითაა მოცული ლექსის შემდეგი ნაწილიც:

„მარად მოფუსფუსე
და დაუზარელი,
დამზრალი მორჩივით
ჩქამობდნენ დები,

მორჩილად აღვსდექი,
მეორედ ცოცხალი
მეორედ ვკვდები.“

მკითხველი სრულიად თავისუფალია გადაწყვეტილებაში, იფიქროს ისე, როგორც მას სურს. აქ პოეტი არ გვზღუდავს, არც გვძაბავს, პირიქით, უკიდევანო სივრცეს გვთავაზობს აღქმისთვის, განსჯისთვის.

ლექსი დახვეწილი და რიტმულია. ამავე დროს ბგერების გამეორება სმენით ეფექტს აძლიერებს. ტექსტში გადმოცემული ამბავი მხოლოდ კი არ ისმინება, არამედ მისი დანახვაც შესაძლებელია. აქ აუცილებლად უნდა ვახსენოთ ტექსტის განსაკუთრებული სახეობა - ეკფრასისი, რომლის მიზანია, მსმენელის თვალს გამოკვეთილად დაანახვოს ის, რასაც მთხრობელი აღწერს. ლიტონი აღწერისაგან განსხვავებით, ესაა მიზანმიმართული ცდა, მსმენელი აქციოს მაყურებლად. მოცემული ლექსიც აცოცხლებს ჩვენ თვალწინ იმ სცენას, რომელსაც ლაზარეს აღდგინება ჰქვია:

„განბანილს ზეთით და
შესუდრულს ტილოთი,
მესმოდა, მარიამ,
როგორ დამტიროდით,
მაგრამ გარინდული
სასწაულს ველოდი,
ტიროდა იესოც,
გლოვობდა არე,
მჯეროდა, მძინარე
მკვდრეთით აღვსდეგობდი,
რაბი მიხმობდა:
„გამოვედ გარეთ!“

ამ სიტყვებიდან გამომდინარე, მკითხველი გრძნობს და, ამავე დროს, ხედავს ამ სცენას. მართალია, შავ-თეთრ ფონზე კადრებად იშლება ეპიზოდი, მაგრამ ავტორი თანამონაწილედ გვხდის ამბისა, რომელიც ძალზედ ამაღელვებელი და სასიამოვნოა.

არქაიზმებით დატვირთული ლექსი სახარებისეულ ეპოქასთან კიდევ უფრო გვაახლოებს და მთელი სიმძაფრით შეგვაგრძნობინებს მის სიდიადეს. ბიბლიური ნღების სურნელს თითქოს მკითხველი გრძნობს და ამიტომ ეპიზოდი ისეთივე ნაცნობია ჩვენთვის, როგორც უფლის სასწაული.

უპრიანი იქნება, რამდენიმე სიტყვა ლექსის ფორმაზეც ვთქვათ. ერთი შეხედვით, ეს არის ჩვეულებრივი, ტრადიციული, კონვენციური ლექსის ფორმა. თითოეული სტროფი რვა ტაეპიანია, რომელიც ექვსი მარცვლისაგან შედგება. შიგადაშიგ ხუთმარცვლიანი ტაეპებიც გამოანათებს: „განიბნენ სხვანი... გოდების ღვარნი... გლოვობდა

ასე... რაბი მიხმობდა: გამოვედ გარეთ!“ მხოლოდ ერთგან გვხვდება შვიდმარცვლიანი ტაეპი: „ვერ გაიცნო ვერავინ“.

ამ შემთხვევაში ლექსის სხვადასხვა ფორმის ნიშნებიც იკვეთება. კონკრეტულად, რვატაეპიანი სტროფი ოქტავისათვის არის დამახასიათებელი, ხოლო ტაეპიდან ტაეპში თუ გადატანილია სიტყვის ნაწილი, ეს ანჟამბემანის ნიშანია. მაგალითად, „განბანილს ზეთით და / შესუდრულს ტილოთი“.

ზემოთ გამოთქმული მოსაზრება არ ნიშნავს იმას, რომ ლექსი აუცილებლად რომელიმე სახეობას უნდა მივაკუთვნოთ. ვფიქრობ, ეს ვერლიბრის ნიმუშია, რომლის ტაეპებიც არათანაბარზომიერია და განლაგებულია სალექსო სტრიქონებად.

ნებისმიერმა ტექსტმა სულის სიმები უნდა შეგირხოს, იგრძნო, ჩანვდე და შეეხო კიდეც. ვერლიბრის ფორმის ლექსში დიდი დატვირთვა შინაარსობრივ მხარეს აქვს და პოეტი ამით მანიპულირებს მკითხველზე. ნინო დარბაისელს კი ეს ნამდვილად გამოუვიდა.

სიცოცხლის დაბრუნება, მკედრეთით აღდგენა ლაზარეს სახელთან იყო, არის და იქნება დაკავშირებული. ეს ყველაფერი კი პოეტის ხილვებში ცნაურდება სხადასხვა ფერითა და შეგრძნებით, რომელიც მკითხველს ყოველთვის უბიძგებს, დაუბრუნდეს დაკარგულ ედემს, სადაც ოდესღაც ბედნიერად და უცოდველად ცხოვრობდა.

REFERENCES:

1. d. Guramishvili, Davitiani, Complete Collection of Essays, Tbilisi, 2004.
2. N. Darbaiseli, Lazarus, Jour. Our Writing, 13-19.II, 2004.
3. Ioane Zosime, Praise and Glory in the Georgian Language, Where is Another Georgia, Tbilisi, 1990.
4. Z. Kiknadze, For the Artistic Transformation of Lazarus's Face in Georgian Literature, Journal. Georgian Heritage, XIV, 2010.